

Lausunto Pohteen sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämissuunnitelman luonnoksesta 2027–2030, syksy 2026

Vastaaja:

-

Vastaus:

07.10.2026, 10.34 - 07.10.2026, 10.57

1. Lausuntoa antavan rooli *

Organisaation puolesta, organisaation nimi:

Kuusamon kaupunki

2. Lausuntoa antavan yhteystiedot *

Etunimi	Kirsi
Sukunimi	Kangas
Sähköposti	kirsi.kangas@kuusamo.fi

3.

Kuusamon kaupunki kiittää mahdollisuudesta lausua Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämissuunnitelman luonnoksesta vuosille 2027–2030.

Kaupunki pitää suunnitelman lähtökohtia oikeansuuntaisina. Erityisen tärkeänä pidetään tasapainon hakemista talvelujen saatavuuden, vaikuttavuuden ja hyvinvointialueen talouden kestävyvden välillä. Samalla korostamme, että harvaan asutun ja pitkien välimatkojen Koillismaan erityispiirteet tulee huomioida yhdenvertaisten talvelujen toteuttamisessa.

Tärkeää on, että Kuusamon laajan talveluvalikoiman sosiaali- ja terveystalvelu keskus sekä ympärivuorokautinen päiuvystys säilyvät osana Pohteen talveluverkkoa. Päiuvystystalvelujen jatkuvuus on välttämätöntä alueen asukkaiden, matkailijoiden, turvallisuuden sekä pitkien etäisyyksien näkökulmasta. Kaupunki pitää myönteisenä myös sitä, että Kuusamon yksikkö laajan talveluvalikoiman sote-keskuksena säilyy ja erikoissairaanhoidon tarkoituksenmukainen vastaanottotoiminta jatkuu Kuusamossa.

Henkilöstön saatavuuden turvaaminen on yksi suunnitelman keskeisistä tavoitteista. Kuusamossa paikallinen lähihoitaja- ja sairaanhoitajakouluus muodostaa tärkeän perustan talveluiden turvaamiselle myös tulevaisuudessa. Kouluuksen jatkuvuuden merkitys henkilöstön saatavuudelle tulee tunnistaa nykyistä vahvemmin.

Kaupunki pitää hyvänä, että pelastusasemia ja ensihoidon talvelurakennetta koskevia merkittäviä heikennyksiä ei suunnitelmassa esitetä.

Kuusamon kaupunki katsoo, että yksityisiä talveluntuottajia tulee hyödyntää nykyistä laajemmin osana ikäihmisten, vammaisten sekä muiden erityisryhmien talvelukokonaisuutta. Järjestämissuunnitelmassa todetaan, että yritykset ja kumppanit ovat osa vaikuttavien talvelujen kokonaisuutta ja että monituottajuutta hyödynnetään tarkoituksenmukaisesti. Tätä linjausta tulee vahvistaa käytännön toteutuksessa.

Kuusamossa on yksityisiä ympärivuorokautisen talveluasumisen paikkoja ja tietojemme mukaan tällä hetkellä noin 15 vapaata huonetta. Samanaikaisesti Kuusamoon odottaa asumispaikkaa useita henkilöitä, jotka ovat sijoitettuna Oulun seudulle tai muualle hyvinvointialueelle väliaikaisesti ratkaisuihin. Tämä ei ole asiakkaan eikä omaisten näkökulmasta tarkoituksenmukaista eikä välttämättä kustannustehokasta. Ennen oman talvelutuotannon paikkojen vähentämistä tai asiakkaiden sijoittamista kauas kotipaikkakunnalta tulee hyödyntää paikallisesti käytettävissä oleva yksityinen talvelukapasiteetti täysimääräisesti.

Järjestämissuunnitelmassa esitetään Kuusamon Kotirannan ympärivuorokautisen talveluasumisen paikkamäärän

vähentämistä 15 paikalla sekä monituottajuuden vahvistamista. Kuusamon kaupunki edellyttää, että muutoksen vaikutukset arvioidaan huolellisesti suhteessa paikalliseen palvelutarpeeseen, väestöennusteeseen, yksityisen palvelutuotannon kapasiteettiin sekä asiakkaiden oikeuteen saada palveluja omalla alueellaan.

Tavoitteena tulee olla, että kuusamolaiset ikäihmiset voivat saada tarvitsemansa asumispalvelut omassa kotikunnassaan tai mahdollisimman lähellä omaisiaan. Asiakkaan ja omaisten näkökulmasta palveluja järjestettäessä huomioidaan asiakkaan toiveet, läheisverkostot sekä mahdollisuus asua omalla kotiseudulla. Järjestämissuunnitelmassa todetaan pitkäaikaisten asumispalvelujen järjestämisestä kotikunnassa tai lähialueella asiakkaan toive huomioiden. Tätä periaatetta tulee noudattaa johdonmukaisesti.

Kuusamossa kotona asuvien ikäihmisten osuus on korkea ja yli 75-vuotiaiden osuus tulee kasvamaan. Tämän vuoksi on varmistettava riittävät ympärivuorokautisen asumisen ja yhteisöllisen asumisen palvelut. Mahdollisia lisävähennyksiä asumisessa tulee tarkastella erityisen kriittisesti. Kaupunki korostaa kotihoidon palvelujen säilyttämisen merkitystä myös taajamien ulkopuolella. Pitkät välimatkat eivät saa johtaa palvelujen heikentämiseen tai asiakkaiden eriarvoiseen kohteluun. Kotihoidon, kotikuntoutuksen ja omaishoidon kokonaisuutta tulee kehittää siten, että kotona asuminen on mahdollista koko kunnan alueella.

Kaupunki suhtautuu kriittisesti esityksiin omaishoidon tuen palkkiotasojen alentamisesta. Omaishoito on yksi kustannusvaikuttavimmista palvelumuodoista, ja omaishoitajien aseman heikentäminen voi pitkällä aikavälillä lisätä raskaampien ja kalliimpien palvelujen tarvetta. Järjestämissuunnitelmassa tunnistetaan myös riski kustannusten siirtymisestä muihin palveluihin.

Palvelujen keskittäminen lisää väistämättä kuljetustarvetta. Kuusamossa erityisenä huolena on esteettömien kuljetuspalvelujen saatavuus. Tällä hetkellä invataksipalveluiden saatavuudessa on puutteita erityisesti ilta- ja yöaikaan. Ennen palvelujen merkittävää keskittämistä tulee varmistaa, että kuljetusjärjestelmä kykenee vastaamaan kasvavaan kysyntään ja että erityisryhmien liikkuminen voidaan turvata yhdenvertaisesti.

Varautumisen ja valmiuden näkökulmat on huomioitava erityisesti pitkien etäisyyksien alueilla, joissa toimintavarmuus ja paikallinen palvelukyky ovat keskeisiä turvallisuustekijöitä.

Kuusamon kaupunki pitää tärkeänä, että taloudellisia säästöjä tavoitellaan vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta parantamalla. Säästötoimien vaikutukset tulee arvioida kokonaisuutena siten, ettei kustannuksia siirry muihin palveluihin, kuljetuksiin tai erikoistuneempiin palvelumuotoihin. Erityisesti omaishoidon, kotiin annettavien palvelujen sekä paikallisen palvelukapasiteetin hyödyntämisen osalta tulee varmistaa, että ratkaisut ovat myös pitkällä aikavälillä taloudellisesti kestäviä. Lisäksi harvaan asuttujen alueiden erityispiirteet on huomioitava taloudellisten vaikutusten arvioinnissa.